

FORORD

Internationalisering

Man skulle tro at kravet om internationalisering ikke var noget der kunne bekymre sprogfagene: de er jo internationale fag i sig selv. Men internationalisering er en tretrinsraket der omfatter: 1. sprogfærdigheder (engelsk plus andre sprog afhængigt af konteksten), 2. kendskab til verden (især til de 'førende nationer'), og 3. mobilitet og fleksibilitet, herunder personlig erfaring med kulturelle forskelle (gennem rejser eller elektronisk kontakt). Det første trin er selvfølgelig sprogfagernes eksistensberettigelse, og det andet er ved at være integreret i sprogfagene som en naturlig del. Men det tredje er først for alvor kommet til i løbet af 80'erne, og er stadig vanskeligt at få integreret i undervisningen, da det kræver både ekstra penge og ekstra energi for at blive tilgodeset.

Internationalisering er imidlertid mange ting. Der er én tilgang til internationaliseringen som sprogfagene kan være med til at kritisere: den meget teknologiske tilgang der forudsætter at rejsevirkomhed i sig selv udvikler den interkulturelle kompetence, og som fremhæver at der er ubegrænset adgang til information via internettet.

Vi mangler i høj grad en mere *humanistisk tilgang* til internationaliseringen:

Sprogfagene beskæftiger sig bl.a. med kulturforståelse, og vil være blandt de første til at gøre opmærksom på at man godt kan rejse med lukkede øjne og ører, og at man godt kan vende hjem med alle sine fordomme bekræftet. At forhindre dette kræver en bevidstgørende indsats både før og efter rejsen. Med hensyn til internettet, så vil sprogfagene måske nok kunne tilslutte sig at der er mange informationer om 'de førende nationer' at hente dér, men at disse ikke i sig selv fører til viden, for ikke at tale om kulturforståelse. Endvidere vil alle andre sprogfag end engelsk kunne dokumentere at folks almene kulturforståelse er begrænset hvis de kun kan skaffe sig viden om verden via engelsk.

Vi mangler også i høj grad en mere *sociologisk tilgang* til internationaliseringen i betydningen: øget rejsevirkomhed og brug af internettet (og e-mail mv.). Det kan godt være at det i teorien er meningen at alle mennesker i hele verden skal involveres i denne proces, men i praksis er der jo store sociale og geografiske forskelle. Det vil aldrig blive hverken økonomisk eller økologisk muligt at alle i hele verden rejser så meget som vi i Danmark gør, og brug af internettet kræver i det mindste at man kan læse og skrive, hvilket

ikke alle i verden kan. Vi må gøre os klart at vi taler om en elite på globalt plan.

Det er vi måske ikke tilbøjelige til at tænke på i Danmark, for her er man trods alt ikke så langt fra den situation, hvor alle skolebørn har adgang til internettet, og alle skolebørn kommer på en skolerejse til udlandet mindst én gang i løbet af deres skoletid. Men store dele af Danmark tilhører netop eliten på verdensplan: Vi er vistnok det land i verden hvis befolkning rejser mest til udlandet, og vi er vistnok også det land i verden hvor der er flest hjemme-computere med internetadgang i forhold til indbyggertallet. Så i denne (teknologiske) forstand er Danmark måske allerede det mest internationaliserede land i verden.

Sprogfagene i Danmark udgør derfor et godt pædagogisk eksperimentarium i forhold til internationaliseringen. Vi har allerede en del erfaringer som vi gør rede for i dette nummer af Sprogforum.

Man kan spørge: hvor er dansk som andetsprog henne i den forbindelse? Vi har en artikel om undervisningen i dansk for udenlandske studerende i Danmark, og her er dansk en mellemting mellem fremmedsprog og andetsprog, idet de studerende skal bruge dansk mere eller mindre i deres hverdag, men kun opholder sig her i landet i kortere tid. Og undervisningen i dansk som egentligt andetsprog for indvandrere og flygtninge er jo også international i sig selv. Eleverne kommer fra forskellige steder i verden, så

denne undervisning har i virkeligheden mulighed for at være endnu mere international end f.eks. tysk som fremmedsprog i Danmark. Men der er endnu ikke så mange erfaringer med hvordan man kan internationalisere andetsprogsundervisningen (rejser til oprindelseslande som f.eks. Tyrkiet, arbejde med relevante forhold i andre indvandrerlande såsom England, brug af e-mail mellem sprogskoler indbyrdes m.m.).

Vi lægger ud med en artikel af **Karen Risager**, der argumenterer for at diskurserne om hhv. internationalisering og globalisering er i konflikt med hinanden, og at man må være opmærksom på hvilke tendenser i globaliseringen man støtter ved en given internationaliseringsstrategi. Dernæst præsenterer **Harald Pors** projektet *International Tandem Network*, hvor studerende kobles sammen to og to via e-mail, og hvor de lærer hinandens sprog i en gensidig og autonom læringsproces. **Lis Kornum** beskriver to andre europæiske initiativer: Europaparlamentet for unge, hvor unge fra mange lande diskuterer politiske spørgsmål på engelsk og fransk, og *The European Studies Project*, der er et netværk omfattende p.t. ca. 450 skoler i Europa, der kommunikerer om forskellige temaer af fælles interesse.

Gertrud Tarp fortæller om Lingua-udvekslinger mellem handelsgymnasier i Danmark og tilsvarende uddannelser i Frankrig, England og Skotland, med særligt henblik på de kulturelle erfaringer, eleverne selv beskriver. Derefter gør **Lilian Rohde** rede for hvordan man på Vordingborg Seminarium, del-

vis i samarbejde med andre institutioner, underviser (især) engelsklærerne i at undervise i kultur, så eleverne kan udvikle en interkulturel kompetence.

Karen-Margrete Frederiksen beskriver hvordan man gennemfører undervisningen i dansk sprog og kultur for udenlandske studerende på RUC, herunder introduktion til arbejdsmetoder og det sociale liv på stedet.

Dernæst bringer vi en artikel af **Verner Schilling** der beskriver uddannelsen *International Baccalaureate* på Nørre Gymnasium, med særligt henblik på hvilken kulturel betydning det har for uddannelsen og for de forskellige fag at man bruger engelsksprogede lærebøger og underviser på engelsk. **Robert Phillipson** efterlyser en større bevidsthed i Danmark om hvad det engelske sprogs dominans på længere sigt betyder for det danske sprog: Hvad er egentlig de danske interesser i det europæiske sproglige landskab?

Endelig oplyser **Lis Kornum** om et dataprogram beregnet for handelskolernes engelskundervisning.

På de åbne sider har vi denne gang en artikel af **Karsten Schou** om det vanskelige arbejde med ordbøger (engelsk).

Kronikken er af **Susanne Vestergaard**, som stiller spørgsmålet om det kan være rigtigt at der pusles med en ide om at give danske gymnasieelever mulighed for at fravælge andet/tredje fremmedsprog?

Rundt omkring i nummeret er der uddrag af danske studerendes beskrivelser af erfaringer med ophold på udenlandske universiteter. Uddragene er udvalgt af Karen-Margrete Frederiksen ud fra et større materiale på RUC.

Redaktionen

The reception at the university was generally fine. We were provided with all the informations we would need and the coordinator seemed very helpful. Before semester start, students who were interested in language courses went to do an exam at the institute of languages in order to set their level of competence. I did not attend any language courses, as there were far too many pupils in the class and as I found that I would learn more from my Spanish friends, classes at the university and private „intercambio“ (when you meet with a Spanish student, who would like to practice her English with you and the other way around).

Universidad de Sevilla